

מזת' קזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מותיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

ברג מיתר במח...

לכבוד מערכת מתיקות הפרשה, באמתחתי ספור נפלא של נס גדול שעשה עמי הבורא יתברך:

לפני 26 שנה, בערב הושענא רבה בקישה ממני אמי שאעלה לסכה שהיתה בנויה על גג ביתנו, ואביא לה משם את הטלפון, עשיתי כמוצותה, עליתי לסכה, וכשהטלפון בידי התחלתי לרדת במדרגות לכוון הבית. לפתע במדרגה השנייה מעדתי, והיות שהמדרגות היו בנויות בצורת סלם, נפלתי קומה שלמה. כשראשי נחבט בעצמה אדירה ברצפה.

באותו מקום בו נפלתי היה מנח ברג ארץ ומעצמות הנפילה הוא חדר לגלגלת ראשי, עבר את הגלגלת וחדר למח שלי. הורי נחרדו מאוד ולקחו אותי במהירות לבית החולים, שם הוציאו לי את הברג וערכו לי בדיקות מקיפות במשך 7 שעות לראות שהמח שלי לא נפגע.

כידוע המח עשוי ממליארדי תאים וכל פגיעה הכי קטנה יכולה להפוך את האדם לצמח ח"ו או לפגע פגיעות חמורות בגוף או בנפש רח"ל.

בסיום הבדיקות הפרופסור שלא היה שומר תורה ומצוות הרים את ידיו לשמים וזעק: נס!!! נס!!! אין לי הסבר

<<

לקח מהפרשה

לחיות את הבריאה בכל עת! כיצד?

"בראשית ברא אלקים"

אנו זוכים להתחיל את התורה מחדש, ובראי שרצון ה' שנעמיק בכל פעם מחדש בתורה, ולא נלמד כמו שלמדנו בחידה אלא נתבונן בכל פעם איך התורה קשורה אלינו לחיים שלנו, היאך אנו מתקרבים על ידי למודינו לה', מה הלמוד משנה אותנו.

פמה מתיקות יש בפרשת בריאת

העולם. שנכפל בה פעמים רבות "וירא אלקים כי טוב", ללמדנו שנתבונן תמיד בטוב שבכל דבר, וברב הנפלאות שבבריאה בכלל ושעמנו בפרט.

ויש כאן נקודה נוספת, שה' מראה לנו את כל החסד שהוא עושה בעולם, בכדי שאנו כבניו השגורים בעולם הזה, נהיה מגדלים של אור, שמקרינים סביבנו טוב לב ונתינה.

כל אחד ואחד מאתנו מרגיש בתוככי לבו רצון לפעל, לעשות, להתקדם, לנצל את הזמן שהבורא נתן לנו כאן בעולם הזה. ופעמים רבות בגלל שאנו נמצאים וחיים את העולם, קשה לנו למצוא את עצמנו, ואת הדרך שאנו רוצים לצעד בה.

ולפיכך נאמר בשבת "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" - הקב"ה רוצה שנהיה עם עצמנו ועם משפחתנו והאנשים שסביבנו ונאיר לכלם את אור ה'. נחפש יותר לדבר מחסדי ה', יותר לעזור ולחייך לאנשים שסביבנו, יותר לתת מלים טובות בבית, לאשה ולילדים, להיות חייביים, לראות איך בתוך התחום שלנו אנו מתעלים ושומחים בחלקנו הטוב.

וכשם שבשבת אנו שובתים ממרוצת החיים, כן בכל יום ויום מוטל עלינו לשבת עם עצמנו ולחשב איזה טוב עשינו היום, ולחפש איך לעזור למי שזקוק לכה, איך לשמח את בני ביתנו. לדבר עם ה', לומר לו תודה על

<<

ה' לא ברא את העולם בשחור לבן, הכל צבעוני ומלבלב. העולם כל כך מגנן עם מקומות מדהימים ונפלאים, עם עצים שמפארים לנו את הרחובות, ועם צפורים שמנעימים לנו. וכן גוף האדם מלא בנפלאות, שכמה שנעמיק בהם, לא נשיג אפלו כטפה מן הים מכל הנסים והפעלות שנעשים עמנו בכל עת, המח, מערכות העכול, הלב ועוד, שכל אלו מלאים באין סוף תאים, פעלות ונפלאות, ואת כל הבריאה הנפלאה, ה' בורא ומחדש בטובו בכל רגע, בכדי שנגאח אותו על כל צעד ושעל.

רחמנותו ואהבתו אלינו,

ובודאי שאין לנו שום משג באדם הראשון יציר כפיו של הבורא. ברם, התורה הקדושה מלמדת אותנו בפרשה הראשונה, שלמרות שאדם היה בגן עדן וכל העולם כלו היה שלו, היה עליו תביעה על שאכל מעץ הדעת ולא הודה לה' על כל פרות הגן. כמו שאמרו חז"ל שכל האסור לאכול מעץ הדעת, היה עד שבת.

ועל כן שמר לו ה' את הפרות הנפלאים של עץ הדעת לשבת, בכדי שיסחט את הענבים (למאן דאמר שעץ הדעת זה הגפן) ויקדש עליהם וישיר לבורא "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה", על כל הבריאה הנפלאה. ולפיכך נאסר על אדם הראשון לאכול מהחי, היות שתכלית בריאת הבהמות שנתבונן בהם ונראה את כל הפלא העצום שבאברי גופנו, שאיברי הבהמה דומים לאברי האדם.

וזה עומק תורת הקרבנות, שהיו הפהנים מלמדים את העם הבאים לבית המקדש, ומפרטים להם לפרטי פרטים על כל אבר מאברי הבהמה את פעולותיהם, ואת החסד העצום שבהם.

וזה שאחז"ל שאסור לעם הארץ לאכול בשר, שכאשר אדם לא מוציא מהתורה חסד ואהבת ה', ואינו מתבונן בכל הפלאות והטובות שיש לו בגופו ועוד ועוד, אזי אכילתו אינה עם דעת ה' וקרבנותו, ולפיכך אסור לו לאכול בשר.

וכאשר אדם רואה את חסדי ה' הרוב טובו, עליו להשכיל מכה להדבק בדרכי ה' ולשמוח ולהיטיב לביריות, ולהוציא מתוכו את כל הרוח הרעה שבו, רוח של קנאה גאוה, מרירות וטינה, ולהכניס רוח של שמחה, הכרת הטוב וותור ועוד.

ועצה טובה לזכר את חסדי ה' המרבים - ליחד פנקס של הודאות ובו לכתב בכל יום השגחה פרטית או גם מיוחד שרואים באותו יום וכדומה, ובכל שבת בזמן שכל בני המשפחה מסבין על יד השלחן, להוציא את הפנקסים הללו ולקיים את מאמר דוד מלכנו "שיחו בכל נפלאותיו", וכאשר הילדים רואים ועושים הנהגה מיחדת זו, הם מקבלים חשק ורצון להתבונן בכל יום בחסדי ה' שעמם ולהודות לשמו יתברך.

המזרם מכל האמור: התורה פותחת בפרשת בראשית, בה מובא כל הטוב שעשה הבורא בבריאה, שהכל צבעוני ונפלא, בכדי שנתבונן בכל החסד שעשה ה' בעולמו, ובעצם בריאתנו, ונתמלא באהבה ושמחה בה. וכן נדבק בדרכיו ונעשה אך טוב וחסד עם זולתנו, ונשרש מלבנו רוחות רעות של קנאה, צרות עין, גאוה וטינה. ונכניס בקרבנו רוחות של שמחה וטבות עם כלם, ה' יזכנו.

יום נפלא שנתן לנו בעולם המתוק שברא עבורנו, ושהחיה אותנו כאן היום, כי לולא המעשים שעשינו היום אין לעולם שלמות.

נאמר לקב"ה: אבא כמה אתה אוהב אותי, כמה טוב אתה נותן לי, אני אוהב אותך! אני מבקש ממך שתוכני לראות אותך על כל צעד ושעל, שאני ראה אותך בכל דף גמרא שאני לומד, שאחיה את התורה, ויתבונן במעשי הצדיקים היאך הם היו קרובים ונאמנים אליה ואדבק בדרכיהם.

כמה ה' נהנה, מכה שאנו בקשר אתו, שאנו מיחלים אליו ומצפים לישועתו. וכאשר נוסף בכל יום עוד מעשה טוב, עוד תורה של חסד ועוד דבורים חמים עם ה', נשרש מלבנו רוחות רעות של קנאה, צרות עין, גאוה וטינה. ונכניס בקרבנו רוחות של שמחה וטבות עם כלם.

וזה שנאמר בפרשתנו: "והאדם ידע את חוה אשתו", כתבה התורה לשון של ידיעה, היות שבריאת האדם הנה ידיעה עצומה ונשגבה,

וכן ידיעה מלשון חיבה שה' מראה לנו חבה עצומה בכל הבריאה הנפלאה שברא עבורנו, ובפרט בבריאה המופלאה של האדם.

כמו שדוד מלכנו מפרט בתהלים (קלט) "אתה ידעת שבת וקומי בנתה לרעי מרחוק" - ה' מביא לאדם את האשה בדרך נפלאה ממרחקים, "ארחי ורבעי זרית... כי אין מלה בלשוני הן ה' ידעת כלה", שבריאת האדם הנה פלא עצום. "כי אתה קנית כליותי", ה' בורא לאדם את כל האיברים באפן נפלא ומדויק. "תסכני בבטן אמי", האדם נמצא ברחם בתוך סכה שמגנת מכל מזיק ופגע רע. "ותשת עלי כפכה", אחרי שהאדם נולד

והוא חסר כל יכלת, ה' שם עליו את ידו ודואג לו לכל מחסורו ומפעיל בגופו מערכת נפלאה של כל האיברים הנפלאים שפועלים בגופנו ללא לאות וללא הפסקה.

ורצון ה' שנתבונן בכל זמן בתורה הקדושה, ונראה את החסד והפלא העצום שהוא עושה עמנו, שאנו יכולים לאכול, ומערכת העכול שלנו תקינה, ובאפשרותינו להוציא את הפסלת מגופינו, וכן להזיז את הגוף שלנו, ואין לנו נוון שרירים.

ופשוט לזעק ולהלל ולרקד בשמחה עצומה, מתוך ידיעה שכמה שנדע אנו לא יודעים כלום מרב הטוב שה' עושה עמנו, מעצם בריאתנו עם כל הפלאות שבו עד עתה. ולמה להיות חלילה חולים או שאחד מאיברי הגוף לא יפעל כראוי רח"ל? בשביל שנעריך את כל הטוב שהיה לנו.

הבה נודה בזמן שטוב לנו מתוך הערכה והכרת הטוב עצומה, שהכל פועל וטוב, שזה הניס הגדול ביותר, ומתוך כך לא נודקק לתזפורות שיצפירו לנו את הגן עדן בו אנו חיים. ובמקום להתעסק בכל פעם במה שנראה לנו שחסר לנו, נתבונן במיליארדי טובות שה' מרעיף עלינו ברב

ובכל שבת בזמן שכל בני המשפחה מסבין על יד השלחן וקיים את מאמר דוד מלכנו "שיחו בכל נפלאותיו"...

פנינת השבוע

אנו נמצאים בימים שאחרי החגים הנעלים, ימים שבהם התקרבו לבורא באהבה ובשמחה.

וזה ענן הסכה שהיא דירת עראי, בכדי שנוזכר שאנו עראיים בעולם הזה, ודוקא כאשר יש חסרונות שלא הולך כמו שרוצים, עלינו לזכר שהכל עראי ולא נהיה קבועים בהרגלים שונים של הגוף וכדומה, אלא נדע שהחסרונות מלמדים אותנו שה' חפץ שנהיה בשפלות וננצל את הזמן בעולם הזה, להדבק בו יתברך.

והסכה זה פענין העולם הבא, שאנו נשענים ונסמכים על הקב"ה לבד מתוך ידיעה שאנו לא יכולים לעשות כלום בעצמנו, וכמו שפתח דוד מלכנו את ההלל "הללו עבדי ה'", שאנו עבדים של ה' ואנו אוהבים אותו בכל לבנו ונפשנו.

פנינת ההשגחה

וחמות. בסיום השיחה הוא שלף מכיסו מעטפה של כסף והגיש אותה לי, באמרו: זה כסף של צדקה שנמצא אצלי ואני שמח לתת אותה לך כי אתה משמח אותי בדברך.

למדתי מכה שממעשה חסד וממלה טובה וחמה לאולת, לא מפסידים לעולם. ואדרבה מרויחים מכה בכפל כפלים, וכבר ידוע ספורים רבים על מלים טובות שהחיו נפשות רבות.

באחד מימי חול המועד, יצאתי אחרי תפלת שחרית והבחנתי מרחוק בחבר נעורים, שצועד במדרכה ממולי, היות שמהרתי מאוד חשבתני בדעתי לעשות לו שלום מרחוק ולהמשיך לביתו, אלא שאותו חבר לא חשב פמותי והוא התקרב אלי והתחיל לשוחח עמי באריכות.

הרגשתי שהוא זקוק מאוד לשיחה זו, ולפיכך דברתי עמו בנחת והזקתי אותו במלים טובות

פנינים מצויירים

והנסכים, שכל אלו נעשים בתנועה של מוליד ומביא כנגד הוצאת והכנסת האויר - שאנו מודים לקב"ה על הנשימות שאנו נושמים.

לפי זה יש לומר שמחמת כן בברכת המוציא, אנו מוסיפים ה"א - המוציא כי לפני שאדם אוכל לחם שהוא ראש כל המאכלים, עליו

להודות בתחלה לקב"ה על הנשימות.

עתה מבאר היטב שהעולם הזה נברא באות ה"א, כי בעולם הזה צריך לצעק הרבה לקב"ה על כל הנסיונות, וכן להודות לו על כל החסדים והנפלאות שהוא עושה עמנו, והעולם הבא נברא ביו"ה, ולמדנו שכל שהאדם מקטין את עצמו יותר, הוא מקבל יותר בעולם הבא, כמו שאמרו חז"ל "מפני מה נתבזבזו שלחנם של צדיקים לעתיד לבוא מפני קטנות שבהם", - שכל שאינו קטן בעולם הבא שלחנו מתבזבז.

וכן כאשר אדם מקטין את עצמו בעולם הזה ואינו מתקוטט על כל דבר, הוא זוכה לשלוח העולם הבא כבר בעולם הזה.

"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"

איתא ברש"י בהבראם בה' בראם שנאמר בליה ה' צור עולמים, בב' אותיות אלו של ה' יצר שני עולמים ולמדך שהעולם הזה נברא בה"א.

צריך באור מה טמון באות ה"א שבה ברא ה' את עולמו? והנה בפרשת לך לך נאמר שהקב"ה הוסיף

לאברהם ושורה את האות ה"א, וזה מחמת שהאות ה' מסמלת על ההודאה ובפרט על הנשימות, כי רק אות זו מתבטאת על ידי הנשימה בלבד ללא מוצא אחר ממוצאות הפה.

ועל כן הוסיף להם הקב"ה את האות ה"א, כי הם עסקו תמיד בהודאה לקב"ה, ועל ידי כך קרבו אנשים תחת כנפי השכינה. [כדאיתא במ"ר באריכות].

וכשנתבונן נראה שהנשימות הנם יסוד חיותו של האדם, שעל ידם אנו מוציאים את האור ומכניסים אותו חזרה, וכך פועלים מחזורי הדם. וזה עומק תורת הנענועים של ארבעת המינים ושל הקרבנות

לכל פרי יש משפט בפני עצמו האם נזכה לאוכלו

מכל עץ הגן אכל האכל

הקב"ה המטיר גשמים רק לאחר שאדם הראשון נברא, בכדי שיכיר וירגיש פמה הוא נצרך לגשמים ולפרות עם כל הויטמינים שבהם, וכמובא ברש"י לעיל (פסוק ה).

אנו רואים כאן שהקב"ה הקדים לאדם הראשון תרופה למכה, שנטע לו גן בעדן מקדם, והצמיח שם כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל, בכדי שיעסק בנפלאות שבכל הפרות וברב הטוב שהוא מקבל מהם, ויתחזק מן באהבת ה' ושמחה, ברם משלא שמח בחלקו וברב הטוב שנתן לו ואכל מעץ הדעת - הפרי היחיד שצאסר עליו, אזי היתה עליו תביעה משמים.

לפי זה מבאר הטוב מפני מה אמר לו ה' שיאכל מכל הפרות חוץ מעץ הדעת, ולא שלא יאכל מכל הפרות ויאכל רק מעץ הדעת למרות שדעת זה דבר חשוב מאד, מחמת שעקר עבודת האדם היתה להתבונן בכל הטוב שהכין עבורו ולהודות על כה ועל ידי כן לקבל דעת של הפרת הטוב, ואלו היה אוכל ישר מעץ הדעת, לא היה זוכה לדעת זו פראו, ומכל מקום גם אחרי שחטא רחם עליו ה', ועשה לו בגדים מרב רחמנותו ואהבתו אליו.

נלמד מפאן ההודות לקב"ה על כל פרי בפרוטרוט, על המתקנות הגשמיות, ועל הבריאות שבאה על ידי הויטמינים שבו, וכשנראה שאדם אלרגי למאכל מסים, נשכיל שלכל פרי יש משפט בפני עצמו - האם נזכה לאוכלו או לא, ועל כל דבר צריך להודות בפרטיות לאדון הכל, שברב רחמיו מאפשר לנו לאכל ולהיות בריאים.

מעלת התמימות...

"ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם"

כתב רש"י לענין החכמה הפתוב מדבר.

אנו רואים כאן יסוד נפלא בתמימות - שהגם שעל ידי אכילתם מעץ הדעת, התפקחו ונכנסה בהם צניעות, פרישות ויראת שמים, מכל מקום התמימות גדולה מכך, כיון שעל ידה האדם קרוב לקב"ה באמת ואינו זקוק ליראה יתרה, וכן אינו נופל בתאוות רעות, ובכדי לזכות לתמימות, צריך לבקש מהקב"ה שיצפהו לכה וכן יתחבר עם אנשים תמימים וישרים.

אחר למה שהתחולל פאן! אם דוד או קליע נכנס למוח של בני"א זה עלול להרג אותו במקום, וכאן נכנס ברג עבה לעמק המוח ושום דבר לא נזק!

נותרתי בבית החולים כמה ימים, ובשבת פרשת בראשית ערכנו סעודת הודיה וקדוש רבתי והודינו להשי"ת על הנס העצום שעשה עמי. ומני אז בכל שנה אנו

ח. יי.

מה היתה המחלקת בין קין להבל?

"ויישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה"

אנו רואים שהקב"ה שוהה למנחתו של הבל ולא לשל קין, וזה בכדי לנסות את קין אם יקנא בהבל, ברם קין לא עומד בנסיון ולבד מהקנאה הוא נעשה גם עצוב, ואזי שואל אותו הקב"ה "למה חרה לך?" - למה אתה בכעס על שהשהתי את קבלת מנחתך בכדי לנסותך? ולמה נפלו פניך? - שמחמת כך אתה בא לעצבות כה גדולה שגראת גם כלפי חוץ, "הלוא אם תיטיב שאת" - אם תעמד בנסיון אני ינשא וירומם אותך.

וביתר באור: קין נטל לחלקו את האדמה, הפרות וכל היוצא מהם, והבל נטל לחלקו מכל החי, ובזה היתה חלוקתם שוה, ברם כשקין קנא בהבל ורצה לטול גם מחלקו - בזה היתה נפילתו. וזה מה שאנו רואים גם בהמשה, שכשהאדמה בלעה את דמו של הבל אמר לו ה' "קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה", מחמת שהאדמה השיכת לקין נטלה חלק שאינו שייך לה שזה דם החי השיך להבל, ועל כן נתקללה.

ויש לנו מצוות מיוחדות המזכירות לנו שלכל אחד יש את התחום שלו ואין מה לקנאות בוולת:

כגון אסור כלאים, שיש בו מעין ערבוביה וכניסה לרשותו של האלת, שעל כל אחד לשמור בחלקו הטוב ולא לרצות את מה שיש לוולתו, ומכל מקום במצות ציצית תכלת אין אסור כלאים, ולהפך מצוה לערבם, מכיון שהתכלת באה מן הים המסמל להכנעה וענוה, וכן מהדגים שאין הקנאה והעין הרע שולטת בהם, ועל כן מצוה לחבר בין הצמר לפשתים - החי והצומח, למרות שכל אחד כשלעצמו שייך לקין או להבל, מחמת שכשאדם מלא בנתינה ופרגון ואלת ואין עינו צרה בטוב של זולתו, אין חשש לקנאה.

